

Subjektální**Ladislav Hejdánek**

This is a part of the original document:

[2008](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2008](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 7. 10. 2008
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 7. 10. 2008

Subjektální

Mezi nejrůznějšími jevy a jejich proměnami, jaké jsme s to rozpoznávat ve světě kolem sebe, jsou některé, které nám příslušný jev (dějící se jev!) dovoluují chápat jako nějak k sobě náležící, spolu spjatý, sjednocený, „vnitřně“ integrovaný. A takové jevy potom chápeme jako „samostatně živé“, ba jako jakési partnery nebo protivníky, kterým přisuzujeme některé podobné vlastnosti a schopnosti, jaké máme sami. Tak nějak asi můžeme rozumět od pradávna rozšířenému zvyku připisovat takovým „jevům“ něco jako „duši“; bývá zvykem mluvit o animismu, jehož zbytky je možno ještě dnes nacházet v primitivních společnostech, ale také u malých dětí. V takových případech, které se naší zkušenosti jeví jako takto „vnitřně integrované“, jsme nakloněni vidět (chápat) ono soustředění jako aktivně založené jakýmsi „ohniskem“ příslušného „celku“, a tomuto „ohnisku“ od jisté doby říkáme „subjekt“. Obecně ovšem panuje nejasnost a nejistota, v jakém vztahu je tento subjekt k celku příslušného „jevu“, který se právě „jeví“ jako vnitřní sjednocený. Abychom si usnadnili způsob, jak mluvíme a zejména myslíme o této problematice, jak ji „promýšlíme“, musíme si najít nová pojmenování, nová slova, která jsou s to nám vždy znovu připomínat vadnost našeho návyku vše zpředměťňovat, tj. zapomínat, že subjekt musíme chápat jako non-objekt, tedy „ne-předmět“, a že nesmíme připustit, že bychom mohli opět spadnout do nového zpředměťňování a mínit tedy „subjekt“, jak „objekt“, byť jakkoli zvláštního typu. A z toho důvodu musíme dbát nejen na správný výběr příslušných slov, ale také na správný způsob jejich použití a tudíž na jejich průhledný a kontrolovatelný výměr, pojmové vymezení. Proto nejde jen o slova a jejich vztahy k jiným slovům v rámci živého (užívaného) jazyka, ale a velmi důkladnou revizi a vlastně přímo „přestavbu“ celé naší pojmovosti. A to nelze provádět jinak než tím způsobem, že proti podobným (obdobným) slovům, která nadáme významem s výrazně zpředměťňujícím charakterem, postavíme vždy příslušná jiná (ale podobná) slova, u nichž bude mít jednoznačnou převahu odpor, rezistence vůči zpředměťňování a nová, odlišná pojmová strukturovanost.

(Písek, 081007-4.)